

JOVENÍVOLA

Gener, 1958

El Concurs d'articles del present any, el cartell del qual acaba de fer-se públic, tindrà en certa manera un caràcter extraordinari, motivat per la celebració del cinquantenari del "Palau".

Per aquest motiu s'ha donat als dos premis habituals els noms de JOAQUIM CABOT I ROVIRA i PALAU DE LA MÚSICA CATALANA, per ells sols tan evocatus, i s'ha posat un límit mínim a l'extensió dels treballs. Voldríem que la particular solemnitat que hem volgut donar al Concurs, servis d'estímul als nostres lectors per a prendre-hi part responent a la nostra crida.

Anunciarem també que pel mateix motiu, el proper número de JOVENÍVOLA tindrà caràcter extraordinari, tant per la seva extensió com per les firmes de casa i de fora que hi col·laboraran de diverses maneres.

Principalment, aquesta serà la contribució de JOVENÍVOLA al cinquantenari del nostre Casal.

PER A LA PRIMERA EXECUCIÓ DE LA PASSIÓ SEGONS SANT MATEU, A CATALUNYA.

Com que ja ens trobem a les portes de les grans audicions de la "Passió segons Sant Mateu", ens ha semblat que seria, ara, molt oportú de reproduir, en aquest número de JOVENÍVOLA, l'article que el Doctor Schweitzer va publicar a "La Veu de Catalunya" el 26 de febrer del 1921, quan es realitzaren les primeres audicions de la gran obra de Bach a casa nostra.

El públic català coneixerà aquests dies, per primera vegada, la "Passió segons Sant Mateu", de Joan Sebastià Bach. I passarà aquí, algun dia, com d'altra banda, en tots els centres musicals d'Europa, que la "Passió" de Bach, formarà part, cada any, de les hores dedicades al recolliment, durant els dies de Quaresma. La susdita obra farà sentir

la seva atracció misteriosa i irresistible i esdevindrà una producció popular, com ja ha esdevingut arreu.

Amb quanta modèstia aquesta gran obra ha penetrat en el món ! Fou oferta per primera vegada un Divendres Sant, durant les Vespres, a l'església de Sant Tomàs de Leipzig. Després, s'ha anat cantant a través del temps, durant altres dies semblants. Coneixem bastant bé la vida musical de Leipzig d'aleshores. En els diaris i revistes d'aquell temps - i ens referim, naturalment, al temps de Bach - es parla amb detall de força obres llavors cèlebres i avui oblidades, però en cap de les esmentades publicacions no es dedica ni una sola paraula a la gran obra de la "Passió", de Bach. Si per atzar hagués estat perduda, no sabríem avui ni que hagués existit. Però el que apareix encara més sorprenent, és que el propi Bach no sembla pas que es donés compte que havia escrit una obra grandiosa. Cap paraula seva, respecte d'aquesta "Passió", és arribada fins a nosaltres. Té cura d'editar tal o qual obra amb el fi que hom pugui admirar el seu talent en practicar l'estil fugat, però mai somnia a fer gravar la "Passió segons Sant Mateu", amb tot i que els mestres contemporanis publiquen llurs "Passions". Té solament una especial cura a corregir, cada cop que la fa executar, els més petits detalls; i en assolir, la producció que ens ocupa, la seva forma definitiva, en fa una bona còpia, que els seus fills hereden, amb altres produccions.

Els fills no veuen pas la grandesa única de l'obra. Cap d'ells, com tampoc cap dels successors de Bach a l'església de Sant Tomàs, pensa a fer-la executar. Es preocupen sobretot de fer conèixer llurs oratoris, escrits en l'estil que hom considerava aleshores com "modern". La partitura de la "Passió" fou adquirida, amb altres obres de Bach, per la princesa Amèlia de Prússia, germana de Frederic el Gran... i dormia a la seva biblioteca. Ben rars eren els músics que sabien que existís una "Passió" de Bach, i els que fullejaven la partitura la consideraven com una curiositat dels temps passats, allunyant d'ells la idea que algun dia es pogués novament executar aquella música ja decididament tan envellida.

No obstant, Zelter, el professor de teoria de la música a Berlín, l'amic de Goethe, i adversari del modernisme, admirava la valor de les produccions de Bach i pensava que n'hi havia entre elles algunes que hom hauria pogut encara fer executar... si bé degudament corregides per tal de fer desaparèixer tot el que havia envellit massa. Però quan el seu deixeble Fèlix Mendelssohn-Bartholdy, amb el cantant Devrient, es presentà a casa seva, vers l'any 1828 i li demanà permís, per executar la "Passió", de Bach, a la "Sing-Akademie", de la qual el susdit Zelter era el director, s'enfadà contra aquesta jovenalla, que pretenia lliurar-se a tals assaigs, però donà el consentiment per tal de no disgustar el seu deixeble. Cent anys després d'haver estat executada a Sant Tomàs, de Leipzig, l'obra de Bach fou escoltada pel públic de Berlín i deixà d'ésser una curiositat. Per primera vegada hom començà a comprendre que Bach era quelcom més que un gran músic molt savi i dominant l'art de la fuga. Hom va notar que en el fons d'aquesta música sàvia hi havia música sentida. Però foren necessàries dues generacions perquè la valor eterna d'aquestes obres vocals fos reconeguda.

Quan, vers la meitat del segle XIX, Robert Schumann i altres músics varen proposar-se publicar les obres completes del mestre de Leipzig, els editors als quals s'adreçaren no volgueren pas encarregar-se de realitzar la pensada i la judicaren perillosa. Sense l'energia de Franz Liszt que, infatigable, cercava arreu subscriptors per a la futura edició, el bell projecte no hauria pogut realitzar-se.

! Com ens sembla curiós avui, que Bach no hagués tingut conscièn-

cia de la seva veritable grandesa i que hagi estat necessari més d'un segle perquè el públic aconseguís sentir-la ! Però, quanta grandesa, també, en aquesta manera inconscient de produir obres eternes ! Quina lliçó per a tots nosaltres, músics, pintors, escultors, escriptors ! Lliçó que ens ensenya que no havem pas de cercar la glòria lluitant, per a ésser admirats, sinó que havem de seguir l'exemple del vell Bach i que havem de fer les coses de la millor manera possible, amb profunda modestia, dient-nos que la valor interior única de la nostra obra és cosa essencial i que el temps ens judicarà. Bach no és pas únicament el gran músic que admirem tots: és el nostre gran educador i el nostre gran mestre de modestia. I ! com en tenim necessitat, nosaltres, homes del segle vint, d'esdevenir humils i senzills, de conrear l'art, lluny de les preocupacions de la "réclame" i del desig de veure impresa la nostra obra així que ha estat acabada !

- - - - -

Però, ¿ en què consisteix la grandesa única de la "Passió" segons Sant Mateu, de Bach, aquesta grandesa ignorada fins pel propi Bach ? En la manera viva i profunda de representar la idea del text mitjançant la música, així des del punt d'albir del sentiment com des del punt de vista de les imatges musicals. La música evoca - i d'una manera tan misteriosa que cap anàlisi estètica és capaç d'aclarir - sentiments i visions. Ara bé, com és possible que els sons evoquin això en nosaltres ? Misteri. Però el fet és cert. Aquest poder evocador esdevindrà tothora, a través dels temps, el "criterium" de la grandesa o de la impotència de la música. ¿ Què ha "posat" un compositor en la seva música per aconseguir despertar en la nostra ànima el que ell va veure i sentir ? Heus aquí la cosa important.

Bach posseeix la força evocadora d'una faísó completament elemental. Les formes de les quals se serveix poden ésser gastades, envellides, fins desagradables. És, confessem-ho, una gran dissort, que s'hagi servit, en les seves creacions, de la forma imitada de l'ària italiana aleshores de moda, en lloc de cercar una forma més adequada al seu geni. Però, què importa ! Fins dins la forma de l'ària italiana, ha sabut fer sorgir aquella música elemental que portava dins l'ànima.

Bach ha pogut expressar musicalment una "Passió", que ens commou perquè ell va ésser impressionat pel seu tema. Va veure les escenes eternament emocionants que ens conten els Sants Evangelis, i les evoca davant de nosaltres amb tots els sentiments que en ell han despertat.

Es en la "Passió", que el caràcter elementalment pictòric de la música de Bach es revela de la faísó més clara. Bé és veritat que aquest text s'adapta al geni de Bach precisament perquè suggereix visions.

El plànol de la "Passió" és dels més senzills. El tenor explica, mitjançant un recitat molt simple, acompanyat únicament pels dolços acords de l'orgue, la història de la "Passió", seguint mot per mot el text sagrat. Quant intervenen les paraules dels grans apòstols o del poble - de la "turba", com es deia en les antigues "Passions" - és el cor el que les canta. Bach no abandona l'estil de l'antiga "Passió", tal com ens fou llegada per l'edat mitjana i tal com Schütz, el gran mestre alemany del segle XVII el termina amb una obra grandiosa. Es tracta de la simple "Passió" en música per a les Vespres.

Però Bach, seguint així les tendències del seu temps, va introduir a la "Passió" l'element contemplatiu. En certs moments, s'atura davant tal o qual escena que ha descrit l'Evangelista, i la medita, sigui senzillament mitjançant una estrofa de coral, sigui amb forma d'ària. Ben sovint, fa precedir l'ària d'un arioso senzill que descriu en alguns mots l'escena de la qual es tracta. Aquests ariosos, sigui dit tot

passant, sense que Bach s'ho pensés, són ja profecies de la música moderna. És ja música parlada, declamada, damunt d'un acompanyament esgotador.

Les melodies del chorals no són pas, com sovint hom s'imagina, creades per Bach. Existien abans d'ell. Les ha preses dels reculls de cants sagrats alemanys d'aleshores.

En els ariosos i en les àries, la música no s'acontenta pas amb traduir un sentiment general, que s'inspira en el text. Prova d'exterioritzar la imatge de l'escena. Quan Santa Magdalena ha vessat les seves llàgrimes damunt el cos del Mestre, les flautes, així en l'arioso com en l'ària, suspiren i sangloten.

Així mateix, en l'arioso que medita l'angoixa de Jesús a Getsemani, els temes esdevenen expressió profunda de la sublim angoixa. En l'ària hom sent com un senyal, una crida del qui vetlla durant la nit. L'ànima vol vetllar prop del Senyor.

En l'arioso i en l'ària que mediten sobre el Senyor prosternat en el jardí dels olivers, la música descriu el moviment de la prosternació. Més tard, imitarà també els cops damunt el cos de Jesús, els sanglots de Sant Pere, les monedes de plata que Judas, penedit, llença per terra davant dels sacerdots, els passos insegurs de Jesús, portant la Creu.

Podríem anar citant altres visions auditives que els motius de la música de Bach evocuen.

La música de la "Passió", de Bach, és, doncs, tan realista com la pintura dels antics mestres que fixaven damunt la tela les escenes de les Sagrades Escripures.

Però aquest realisme pictòric resta arreu dins dels límits de la veritable música. Els temes són fills d'una inspiració que preté pintar veritablement les seves visions, però són sempre tractats segons principis purament musicals. Completament modern en les tendències vers el realisme que es manifesten en Bach mitjançant la invenció dels temes, apareix, amb tot, ben clàssic sota la forma amb la qual els desenrotlla. Heus aquí l'originalitat ben ferma del seu art.

Es necessari ésser un músic per a comprendre la "Passió"? No, certament. Es tracta d'una obra veritablement popular, talment com les grans produccions de la pintura antiga. Apareixen, innegablement, en l'obra que ens ocupa, detalls admirables que hom no descobreix sinó estudiant-la, profunditzant-la. Certament, sols el músic erudit podrà judicar l'art contrapuntístic que es revela a cada ratlla de l'obra. Mes el laic, sense notar la rica ciència de tots els mitjans de la tècnica musical emprats pel creador d'aquesta "Passió", sentirà de faiso elemental la força de la invenció de Bach, la riquesa del seu llenguatge musical. I dia vindrà durant el qual aquesta obra universal, essent ja interpretada cada any per la Quaresma, esdevindrà familiar en tots els seus detalls als catalans amadors de la música, talment com ho és ja al públic de força ciutats d'Europa.

Catalunya ha volgut interpretar aquesta obra amb els seus mitjans propis. Si l'Orfeó Català ha invitat el tenor Walter, de Berlín, ha estat per alleugerir de les àries el tenor català que canta els recitats de l'Evangeli. Si fa venir dos virtuoses de l'oboè, de Berlín, d'alta anomenada, els senyors Flemming i Menge, és perquè s'ha vist encara obligat de demanar llur col·laboració ja que són especialistes en l'execució de l'oboè d'amor, exigida per la partitura de Bach. Si em fa l'honor, com me'l va fer quan s'interpretà la Missa, de Bach,

de confiar-me la part d'orgue, és perquè veu en mi, no un estranger, sinó un amic que des de fa molts anys pren part a totes les manifestacions de la música de Bach a l'Orfeó Català. Els solistes, Andreua Fornells, Concepció Callao, Emili Vendrell, Ricard Fusté, Eduard Toldrà, Josep Recasens i Gaspar Cassadó, com els chors i com l'orquestra, són catalans.

Si m'és permès de dir la impressió que han despertat en mi els assaigs als quals jo col·laboro des del començament d'aquesta setmana, confessaré que esperava molt, però que el que jo esperava ha estat ultrapassat. Els chors i l'orquestra han estat perfectament iniciats a l'estil de Bach, pel mestre Millet i el seu "alter ego" Pujol, i els solistes canten llurs partitures tan bé com els especialistes de l'art de Bach en els millors centres musicals d'Europa. El tenor Vendrell diu els recitats de l'Evangeli de la Passió amb una simplicitat encisadora i amb un sentiment dramàtic dels més elevats. Els senyors Griff i Fusté (baixos), així com també la senyoreta Fornells (soprano), donen al que interpreten un bell relleu. Quant a la senyora Callao, és la cantant més superbament dramàtica que he sentit, en la Passió, de Bach.

Que aquesta primera audició de la "Passió segons Sant Mateu", de Bach, a Catalunya, esdevingui la digna inauguració de les "Passions" regularment interpretades per la Quaresma. Quan els primers acords del gran chor inicial de la Passió ressonaran a la sala de l'Orfeó, quan, en aquest gran chor, les veus pures dels infants entonaran la cèlebre melodia de l'"Agnus Dei", sentirem tots nosaltres l'emoció de viure una hora memorable, no solament en la vida musical de Catalunya, sinó també en la vida espiritual d'arreu.

Bach, el gran Bach, és a casa seva, a Catalunya.

ALBERT SCHWEITZER

EL MESTRE JOAQUIM SERRA

El dia 17 de novembre passat, quan en el concert matinal del Palau de la Música Catalana, s'amunciava el traspàs de Joaquim Serra, esdevingué aquella mateixa matinada, una mena de gelor invaí tota la sala i una intensa emoció s'encomanà de tots els assistents.

Aquella nova, en aquells moments inesperada, caigué damunt de tots els que l'escoltaren, com una mena de martellada. I és que tothom es donà compte immediatament de la pèrdua que representava per a la nostra música, i per a tots aquells ideals als quals havia estat sempre fidel Joaquim Serra, la desaparició de l'il·lustre compositor empordanès.

Perquè al nostre entendre no n'hi a prou en parlar de Joaquim Serra, estudiar-lo, cosa que ha estat feta aquests darrers dies, únicament en el seu aspecte de creador, importantíssim naturalment, doncs no en va està situat actualment en un dels primers llocs entre els compositors del nostre país, cal esmentar també, les seves altíssimes condicions humanes, com home modelic, en el qual florien els més nobles sentiments.

Tots recordem el seu bondadós caràcter, el seu temperament cordial que desvetllava al seu volt corrents de simpatia. I tots sabem de la seva constant i desinteressada aportació, sempre que se li ho sol·licitava, a tots aquells actes consagrats a nobles finalitats o senzillament dedicats a la difusió de la nostra música.

En Joaquim Serra, la seva vida constituïa un tot harmònic, la senyo-

rívola distinció de les seves composicions, la claredat mediterrània com construïa les seves obres, eran el reflex d'un temperament en què una innata senzillesa s'agermanava amb la més sublim de les distincions.

Es per tots aquests motius, al nostre entendre, que la gent congregada al Palau el dia del seu traspàs així com la gernació que es reuní el dia del seu enterrament, davant de la Virreina per acomiadar el Mestre Joaquim Serra, ho feia amb el cor adolorit i l'ànima entristida. Tots teníem la plena sensació que a la vegada que perdíem el gran artista, desapareixia, l'home cordial, l'home generós.

JAUME MARILL

- - - - -

AL NOSTRE ESTIMAT MESTRE LLUÍS M^a. MILLET

Parlar de mestres traspassats no ofereix gran dificultat si un té bona memòria de la convivència viscuda amb ells; però, amb el nostre mestre actual, Lluís Mª Millet, comentar sense ferir la seva personalitat, ja és un xic més difícil. No obstant, procurarem intentar-ho amb el major respecte.

Durant la teva infància i primera joventut es pot dir que no eres entre nosaltres, segurament atrafegat amb estudis i allunyat de companyies pròpies de la teva edat amb altres de la gran família del nostre estimat Orfeó, però referent a la tasca artística de la nostra entitat, no hi ha dubte que anaves acumulant dintre el teu ésser totes les meravelles desgranades pel teu inoblidable pare, però d'una manera íntima, que no transcendia fins que ingressares com a cantaire de la corda de barítons i poguérem gaudir de la teva primera obra coral "El rústec villancet", demostrant que també sabies compondre música, però la teva humilitat feia que no transcendís a fora la teva personalitat musical.

Vingueren dies de dol per a la nostra entitat, amb la mort, primer del teu pare, i més tard, del seu gran col.laborador i amic, el mestre Pujol, - que Déu els tingui a la glòria - L'espai que regnà entre nosaltres per tan doloroses pèrdues, fou extraordinari; fins hi hagué qui estenia la papereta de defunció del nostre estimat Orfeó, i el que més costa de creure, és que actualment una entitat musical de la nostra ciutat que visitava l'estranger, en demanar-se-li informació referent a l'Orfeó Català, donessin per resposta, "que des de la mort del Mestre Millet, no contava gran cosa". Repeteixo que dubto de la veritat d'aquesta informació, però si fos certa, pitjor pels qui la donaren.

Perquè no succeís això exposat en el paràgraf anterior, Déu ens il.luminà en designar-te mestre Director de la nostra massa coral. Foren molts els qui dubtaren dels teus dots com a director, (el cert és que no havies tingut ocasió de manifestar-te); però aviat els feres caure la vena dels ulls, en donar novament el "Requiem", de Mozart. Els músics de l'orquestra que actuà, foren els primers en proclamar la teva sensibilitat musical com a director. Després has demostrat amb un "crescendo" continuat que no anaven equivocats els qui et proposaren per al càrrec de Director.

Durant aquest temps que portes de direcció artística de la nostra Entitat, no solament donares a conèixer al nostre públic obres d'envergadura per primera volta, com l'Oratori "Elies", de Mendelsshon, "Requiem", de Fauré, poemes teus, del mestre Manén i altres composicions notables, sinó que has fet gaudir novament al nostre públic les grans gestes artístiques passades del nostre gloriós Orfeó Català, tals

"Requiem", de Mozart, "Missa" en si menor de Bach, "Les Estacions", de Haydn, "Novena Simfonia" de Beethoven, i ara la colossal "Passió" segons Sant Mateu de J.S. Bach, que no dubto que serà un nou triomf que afirmarà una vegada més els teus grans dots de conductor per a les obres chorals-instrumentals.

Amics cantaires, estic segur que tots vosaltres participeu del meu entusiasme i estimació vers el nostre mestre Lluís Mª Millet. Jo us demano que no defalliu a compartir amb ell la tasca de cada dia; les seves grans energies estic segur que no s'adormiran sobre els llorers, car encara queda quelcom extraordinari del nostre passat artístic que no dubto que arribarà la seva hora, tals, la Consagració del Graal del "Parsifal", de Wagner, i la gran "Missa Solemnis", de Beethoven. Assolides aquestes noves audicions amb l'espai de quinze a vint anys, haurà fet reviure novament la tasca artística que férem durant els primers cinquanta anys. Confio que es portarà a terme la meua predicció, sobre tot, amics cantaires, si no manquen la vostra disciplina i entusiasme, que junt amb l'energia del mestre, auxiliat pels seus col·laboradors, mestres Tomàs i Llongueres, no tinc més que demanar a Déu que vetlli per tots nosaltres per a major glòria del nostre poble i de l'Orfeó Català.

MIQUEL VALLS

A C T I V I T A T S .

EL PESSEBRE D'ENGUANY. El dia de Nadal, a la una del migdia, tingué lloc la inauguració del nostre pessebre que ha estat construït pel benvolgut amic i consoci Sr. Pere Serramalera.

En representació de la Junta Directiva hi assistiren, a més dels Mestres, els Srs. Josep Vilardaga, Miquel Saperas, Joan Anton Maragall i Joan Mª Ruiz.

Obrí l'acte el Sr. Vilardaga, el qual amb emotives i senzilles paraules digué com ens era de plaent reunir-nos de nou al voltant del pessebre per tal de commemorar el naixement del Crist. Digué també que l'Orfeó Català, que és una gran família, volia celebrar el Nadal igual que totes les llars cristianes de Catalunya.

Tot seguit fou inaugurat el pessebre i el Sr. Joan Anton Maragall llegí "Nadal", article del seu pare, el gran poeta. Després el Mestre Lluís Mª Millet recità "L'ofrena inefable", petit poema nadalenc d'Oswald Cardona.

Clogué la sessió una cantada de nades: "Som al dia de Nadal", "El desembre congelat", "Fum, fum, fum"....

EL CONCERT DE SANT ESTEVE I EL DE CAP D'ANY. Els tradicionals concerts de Sant Esteve i de Cap d'Any són el pessebre espiritual de la nostra ciutat, pessebre de cançons que reflexen l'alegria i la pau del Nadal.

Formaven aquests concerts dues parts de nades catalanes, sense mancar-hi, però, l'alè de les de fora de casa.

Integraven la primera part: "Jesuset", de Lluís Millet; "Cançó de Nadal", de Mossèn Romeu; "Oh la nit de meravella", "L'àngel i els pastors" i "Tunc que tan tunc", de A. Pérez Moya; "Nit serena de Nadal", de J. Tomàs; "La Verge Maria a Betlem se'n va", de J. Canteloube,

composició que en homenatge s'interpretà a peu dret; "Josep i Maria", d'A. Cabané i "El Noi de la Mare", d'A. Nicolau.

La segona: "Laetabundus", harmonització de Mossèn Romeu; "Nadala" i "Nadal", també de Mossèn Romeu; "La visió de Maria", de J. Just; "Jesús està escoltant" i "Maria tenia un Infant", de Dawson i "Al·leluia", de Haendel.

Foren dues les estrenes: "Josep i Maria", de Cabané i "La visió de Maria", de Just.

Actuaren de solistes Laura Núñez, Emili Vendrell i J. López Esparbé.

El Mestre Josep Mª Roma es féu càrrec dels acompanyaments d'orgue i piano.

Foren les audicions CMXXIX i CMXXX de l'Orfeó Català.

- - - - -

DIADA DELS INNOCENTS. Per al passat dia 28 de desembre s'organitzà com cada any, la tradicional innocentada.

La magnífica sala del Palau s'omplí de gom a gom i l'èxit que assoliren tots els intèrprets fou rotund.

Obrí la vetllada "L'èxit de l'arquitectura o el fracàs d'una lectura", dos actes de passatemp, amb més o menys contratemp.

Molt bé tots els intèrprets sense oblidar l'apuntador.

A la segona part gran munió de "girls" i "boys" desfilaren en la gran Revista arrevisada. Tots els quadres obtingueren molt bona acollida, en especial la representació de teatre xinès, que fou una troballa. Felicitem la Laura i en López.

Remarquem també el número de "La Gran Vía", interpretat per la Sònia i en López, que actuà en substitució de l'Emili Vendrell, el qual tenia la grip asiàtica.

Felicitem els "proletaris-productors" i "formiguets", sense oblidar el famós Chor "La Trompeta", els selenites i en Garcia Estragués i el company Josep Ma. Valls que tan d'encert tingué en l'adaptació de les lletres.

Visca la Innocentada ! i fins l'any que ve, si Déu vol.

X.

- - - - -

SECCIÓ FILOLÒGICA

=====

La doble l

- Amics deixebles, ¿us han provat bé les festes nadalenques, les més alegres que celebra el món, amb el seu brillant seguici de Cap d'Any i Reis ?

- Sí, senyor. El que sentim és que ja s'han acabat.

- No, Miquel i Griselda. Afortunadament, el Nadal i tot el que ell significa i amb ell es commemora, no s'ha acabat. Ai de la Humanitat, si un dia li faltés aquesta gran festa ! Seria senyal que tota una civilització, la cristiana, hauria estat anorreada i que l'home hauria fet estèril el benefici immens de la seva redempció.
- I el nostre Orfeó no existiria, tampoc. I adéu, el concert de Sant Esteve !, el Pessebre... i la innocentada !
- No temeu. El que podeu dir és que un Nadal més acaba de passar, amb l'encisador somriure del Diví Infant i amb la llum fulgurant de l'estrella d'Orient. Però tornarà, any darrera any, com fa vint segles, per a gaudi i conhort dels homes de bona voluntat. I el nostre Orfeó seguirà unint les seves veus a la joia universal i fent sentir els seus alats cants, que tanta de dolcesa i d'emoció encomanen als cors catalans.

- Així sia !

- Bé. Parlem ara de la l·liçó d'avui. Tractarem de la doble l, que és molt interessant conèixer aquesta peculiaritat de la nostra llengua.

Com és sabut (el mestre Fabra ho remarcava sovint), els elements llatins del lèxic català tenen dues procedències: els mots dits hereditaris, que són els del llatí vulgar o parlat pel poble, que han estat transmesos verbalment, de generació en generació, amb les naturals evolucions i transformacions, i els mots anomenats manlleus, o erudits, que han estat extrets directament del llatí escrit i ens han arribat més o menys lleugerament modificats i catalanitzats, però sense les transformacions que han sofert els transmesos de viva veu del poble. El mateix ha ocorregut en quant als elements provinents del grec clàssic que també tenim en el nostre lèxic.

En el grup dels mots manllevats al llatí, o erudits, pertanyen els que contenen el so de la l doble, com: col·legi, il·luminar, intel·ligència, etc.

En el llatí, el doble so és representat per dues l juntes ("collegium", "illuminare", "intelligentiam"); també en l'italià ("collegio", "illuminazione", "intelligenza"), i en el francès ("collège", "illumination", "intelligence"). I així en altres llengües neollatines.

La llengua castellana ha perdut aquest doble so i pronuncia i escriu: "colegio", "iluminar", "ilustre", "inteligencia", etc., o sigui, amb l senzilla.

En canvi, el català l'ha conservat doble en paraules com: putxinel·li, xarel·lo, xitxarel·lo, carretel·la, til·la, fal·lera, futil·la, etc. Però, en altres que també el tenen, l'havia perdut sota la influència del castellà, si bé, l'Institut d'Estudis Catalans, en depurar i redreçar la nostra llengua, decidí de restablir-lo en totes aquelles paraules que el contenen.

- Em sembla que l'Institut va fer molt bé.
- Deixeu-me continuar. Com que en català tenim la ll, o sigui dues l en paraules com: l·loca, pallús, gallina...
- Perdoni, aquestes comparacions no m'agraden.
- Són exemples espontanis, home ! Deia que, com sigui que nosaltres tenim el so de la ll, si escrivíssim "collegi", "illustre", "tilla",

es produirien confusions i no ens entendríem. Per això l'Institut adoptà el signe gràfic l.l per distingir-lo de la ll.

- També el considero un encert. Però, com sabrem quan hem d'escriure doble l o l senzilla?
- No existeix una regla concreta. La millor guia seria la pronúncia, com en els mots xarel.lo, putxinel.li; però, com que la tenim viciada, no hi ha altra solució que aprendre's de memòria els mots més corrents amb l.l i acostumar-nos a pronunciar-los sempre amb el doble so, sense exagerar. I, sobretot, no escriure cap paraula sense abans comprovar la seva forma correcta.

A continuació us poso la llista d'uns quants dels mots més corrents amb la doble l i tingueu en compte que també s'hi escriuen els derivats d'aquests mots:

al.legar	col.legir	il.lustrar	papil.la
al.legoria	col.locar	imbecil.litat	paral.lèl
al.legro	cristal.lí	impel.lir	particel.la
al.leluia	damisel.la	infal.lible	passarel.la
al.licient	desil.lusió	instal.lar	pastorel.la
al.locució	empal.lidir	intel.lecte	pel.lícola
al.ludir	estel.lar	intel.ligent	pupil.la
amul.lar	excel.lent	interpel.lar	pusil.lànime
apel.lar	fal.laç	libèl.lula	putxinel.li
aquarel.la	fal.lera	lil.liputenc	rebel.lar-se
bagatel.la	flagel.lar	lul.lià	rebel.lió
bèl.líc	franel.la	mal.leable	repel.lir
bel.ligerància	fumarel.la	medul.la	satèl.lit
cancel.lar	futil.la	metàl.líc	síl.laba
capil.lar	gal.licisme	mil.lenari	sol.licitar
caravel.la	goril.la	mil.lèsim	sol.lícit
carretel.la	hel.lènic	miscel.lània	taral.lejar
cavil.lar	idil.li	mol.lície	til.la
cel.la	il.legal	mol.lusc	tranquil.litat
cèl.lula	il.legítim	mortadel.la	umbrel.la
circumval.lació	il.lès	novel.la	vacil.lar
col.laborar	il.lícit	mul.la	violoncel.lista
col.lapse	il.limitat	mul.litat	vil.la (torre)
col.lecció	il.lògic	ombrel.la	xarel.lo
col.lectiu	il.luminar	oscil.lar	xinel.la
col.lega	il.lús	pal.li	xitxarel.lo
col.legi	il.lustre	pàl.lid	

- Ara, no us deixeu impressionar per aquesta llista i no vegeu a tot arreu dobles l, com els que escriuen: al.legria, rel.ligió, cel.lebrar, el.lecció, el.laboració, etc., en lloc de: alegria, re-ligió, celebrar, elecció, elaboració.

Tampoc no poseu mai, entre dues l, un guió (l-l) per comptes del punt (l.l), com igualment fan alguns erròniament.

El guió només es posa al final de ratlla, si cal separar la paraula per a continuar-la a la ratlla següent: tranquil-litat.

- Entesos.

CONCURS D'ARTICLES

JOVENÍVOLA, amb motiu de celebrar-se aquest any el 50è aniversari del Palau de la Música Catalana, dona al seu Concurs d'articles un caràcter extraordinari.

B A S E S

- 1.- Premi JOAQUIM CABOT I ROVIRA. Optaran a aquest premi tots els treballs que glossin la personalitat de l'il·lustre patrici barceloní i la seva relació amb l'Orfeó Català.
- 2.- Premi PALAU DE LA MÚSICA CATALANA. Optaran a aquest premi tots els treballs que refereixin qualsevol aspecte del nostre Palau.
- 3.- Poden concursar tots els cantaires i solfistes de l'Orfeó Català.
- 4.- Cada concursant pot optar al dos premis fixats.
- 5.- El termini d'admissió finirà el dia 15 de maig del 1958.
- 6.- Els treballs que optin al Premi PALAU DE LA MÚSICA CATALANA, no podran tenir menys de dotze quartilles que seran mecanografiades a doble espai.
- 7.- Els treballs que optin al Premi JOAQUIM CABOT I ROVIRA, no podran tenir menys de vuit quartilles que seran mecanografiades a doble espai.
- 8.- Els treballs aniran sense signar i en sobre tancat amb el corresponent lema, indicant el premi que opta, adreçats a Maria Dolors Millet.
- 9.- Per recollir el premi, caldrà presentar les quatre o cinc primeres ratlles del treball.
- 10.- Tots els articles presentats quedaran propietat de JOVENÍVOLA.
- 11.- Es creen tres premis per a cada tema.
- 12.- Els premis consistiran: en llibres de bibliòfil, de la Biblioteca Perenne, etc. El seu repartiment s'efectuarà en el Sopar de Germanor de JOVENÍVOLA.
- 13.- El veredicté serà inapel·lable i es farà públic el primer assaig de conjunt que es celebri després de fallat el Concurs.
- 14.- El jurat estarà format pels Srs. MIQUEL SAPERAS, OSVALD CARDONA, JAUME MARILL i actuarà de Secretari la Srta. MARIA DOLORS MILLET.

EL SECRETARI
Ma Dolors Millet

Barcelona, 11 de Gener del 1958.

- - - - -

NOTICIARI

Amb motiu de celebrar el 70è. aniversari del seu naixement i coincidint amb la seva festa onomàstica, el dia 11 del corrent fou tributat un solemníssim homenatge a Mons. Higini Anglès, a qui fou també imposada la Gran Creu d'Isabel la Catòlica.

L'il·lustre musicòleg català ostenta alts càrrecs directius en diferents i importants Institucions i posseeix innombrables distincions acadèmiques de diversos països.

Ultra el seu apostolat sacerdotal, ha realitzat, i segueix duent a terme, una ingent i valuossíssima tasca de recerca, estudi i divulgació de música antiga i té publicats un gran nombre de volums i treballs científics sobre aquesta especialitat.

Amb el nostre enyorat i intel·ligent Mestre Francesc Pujol, Mons. Higini Anglès havia estudiat els manuscrits més importants que atresora la Biblioteca de l'Orfeó Català i els donà a conèixer als centres i personalitats musicals d'Europa i Amèrica, d'on sovint es reben demandes de fotocòpies i dades.

Per la seva gentilesa, la nostra Biblioteca rep les obres del savi musicòleg i de les Institucions en què ell intervé, fent palès així el seu amor a l'Orfeó Català, del qual és soci protector.

En l'esmentat homenatge, el nostre Subdirector, mestre J. Tomàs, representà l'Orfeó Català, a més d'assistir-hi com a membre de l'Institut Espanyol de Musicologia.

Reconeguts els rellevants mèrits personals de Mons. Higini Anglès, que l'han fet creditor a l'estima i admiració generals, no cal dir amb quin goig ens adherim al justíssim homenatge que acaba de rebre i li desitgem molts anys de vida, encara, per tal que pugui prosseguir les seves nobles activitats.

- - - - -

El passat dia 10 lliurà la seva ànima a Déu Josepa Noguero, mare de la cantaire Maria Lluïsa Cortada. Sentim nostre el dol i l'afligiment de l'estimada companya, i ajuntem a la seva la nostra pregària per a l'etern repòs de la seva bona mare.

- - - - -

Ens plau d'amunciar-vos el remarcable caràcter d'extraordinari que tindrà el proper número de JOVENIVOLA, amb motiu del 50è. aniversari del Palau de la Música Catalana.

La col·laboració de firmes tan valuossíssimes com Fèlix Millet, Octavi Saltor, Osvald Cardona, Miquel Valls, Antoni Sabat, Josep Subirà, Miquel Saperas, Artur Llopis, Mn. Pere Ribot, Joaquim Ma. de Nadal, Isidre Magrinyà, entre altres, ens assegura el veritable interès que desvetllarà entre tots vosaltres el pròxim número.

El seu caràcter d'extraordinari, doncs, representa per a nosaltres un esforç en tots els aspectes i estem segurs que el voldreu correspondre a bastament.

